

הפנייה והכבוד רבו עולמים

ספר

זהר תקדוש

עם באור
תפירת והכבוד

עיר יקב יש מן שימא נהרה

כ"א היטא מפד זיע

מאמר לפרשת זארא

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר שמחה" נהריה
על שם נ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

מדרית קרן מללי ברכה

מצות ידיעת ה' בכלל ובפרט

'וְלִקְחָתִי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים וַיְדַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם' וְגו' (שמות ו ז). **פְּקוּדָא דָּא קְדָמָא דְדָבַר פְּקוּדִין. ראשיתא קְדָמָא דְדָבַר פְּקוּדִין, לְמַנְדַּע לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִין. הוא בְּכֻלָּא. מאי בְּכֻלָּא. לְמַנְדַּע דְּאִית שְׁלִיטָא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ רְבוּן עֲלֵמָא, וְבָרָא עֲלְמִין בְּלִהוּ, שְׁמִיא וְאַרְעָא וְכָל חִילִּיהוּן.**

הַפְּתָר וְהַכְּבוֹד

במאמר זה יבאר הזוהר מצות ידיעת ה', שמצוותו בידיעתו מתחילה בכלל ואחר כך בפרט. ויבאר פנימיות ענין כלל ופרט, הן למעלה, והן באדם ובעולם הזה, ויבאר מה פועל האדם העוסק בידיעת ה' בכלל ובפרט.

שיש ה' בעולם יקיים את כל המצוות, ולכך היא המצוה הראשונה של כל המצוות*. ומפרש הרעיא מהימנא פרטות מצוה זו, והוא **לְמַנְדַּע לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִין הוא בְּכֻלָּא** - לידע את הקדוש ברוך הוא בכללות. ושואל, **מאי בְּכֻלָּא** - מהי ידיעת הקדוש ברוך הוא בכללות. ומשיב, **לְמַנְדַּע דְּאִית שְׁלִיטָא עֲלָאָה דְּאִיהוּ רְבוּן עֲלֵמָא, וְבָרָא עֲלְמִין בְּלִהוּ שְׁמִיא וְאַרְעָא וְכָל חִילִּיהוּן** - לידע שיש שליט עליון שהוא אדון העולם, והוא ברא

'וְלִקְחָתִי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים וַיְדַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים' **וְגו'** (שמות ו ז). כדי לבאר למה תלה מצות ידיעת ה' ביציאת מצרים מבאר הרעיא מהימנא, **פְּקוּדָא דָּא, קְדָמָא דְדָבַר פְּקוּדִין** - מצוה זו של ידיעת ה', היא המצוה הראשונה של כל המצוות, כלומר הענין הראשון שצריך שידע האדם. ומפרש, **ראשיתא, קְדָמָא דְדָבַר פְּקוּדִין** - הראשית, כלומר, בזה שידע מתחילה

מקורות וציונים

א. **בביאור** כפל הלשון 'פקודא דא קדמא דכל פקודין, ראשיתא קדמא דכל פקודין, כתב הרמ"ק: 'פקודא קדמא', כלומר, היא מצוה ראשונה הצריך לאדם. וכן היא רומזת בבחינת המצוות בבחינה הקודמת לכל הבחינות, וזוהו שאמר 'ראשיתא קדמא', מפני שמצוה זו יורה על מציאות שיש אלוה, ובחינה המגולה ענין זה היא בחינה הקודמת לכל הבחינות בלי ספק, והיא פתח שער כניסה לכל המצוות, שאם לא יכיר מציאות אלוה מה יעבוד. והג"א כתב, כי תחילה אמר 'פקודא דא קדמא דכל פקודין', לומר כי מצוה זו היא המצוה הראשונה שציוה משה את ישראל. על אף שכמה מצוות נכתבו כבר בתורה קודם לכן, כמו המצוות

שצטוו בהם בני נח, מכל מקום היא המצוה הראשונה שציוה משה את ישראל. ואחר כך אמר 'ראשיתא קדמא דכל פקודין', לומר כי ראשית המצוות אף לפני נח היא המצוה שציוה משה בראשונה את ישראל. **וכעין** זה ביאר בזוהר חי: 'פקודא דא קדמא דכל פקודין', שעל ידי שידוע את ה' יתקיימו אצלו שאר המצוות, ומצוה זו הוא 'ראשיתא קדמא דכל פקודין' - המצוה הראשונה שציוה משה את ישראל. **ב.** הניקוד 'תליוהו' הוא ע"פ פירוש הרמ"ק שמשמעותו 'כוונת'. וראה להלן מה שהובא מדברי האמת ליעקב, שמדבריו משמע שגרס וְכָל תְּלִיָּהוּן, שמשמעותו 'וכל צבאם'.

וְדָא אִיהוּ בְּכַלְלָא. וְסוּפָא דְכַלְלָא בְּפֶרֶט, לְמַנְדַּע לֵיהּ בְּפֶרֶט.

תְּפִתָּר וְתַפְבֹּד

את המצוה הראשונה שהיא ידיעת ה' בכללות, ולאחר שילמד וידע את כל המצוות, אז צריך לקיימו **בְּפֶרֶט**, והיינו **לְמַנְדַּע לֵיהּ בְּפֶרֶט** - לידע את ה' בפרטות, שהיא ידיעת סתרי תורת הקבלה וסדרי הנהגתו את התחתונים, שבידיעתם מוסיף בידיעת ה' ובהכרת מציאותו.¹

את כל העולמות השמים והארץ וכל הכוחות שבהם. **וְדָא אִיהוּ בְּכַלְלָא** - וזו היא ידיעת ה' בכללות.²

לאחר שביאר את מצות ידיעת ה' בכללות, יבאר כי בפרטי המצוה שיש לדעת את ה' גם בפרטות.

וְסוּפָא דְכַלְלָא - וסוף הכל, כלומר לאחר שיקיים

מקורות וציטוטים

והרא"ג כתב לבאר: 'שליטא עילאה דאיהו רבון עלמא, פירוש שאפילו שהוא רם ונשא וגבוה מאד, 'איהו רבון עלמא' התחתון ומשגיח בו, וזהו אמונת ההשגחה שחייבים אנו להאמין, ואומרו 'שליטא', ולא אמר 'מלכא', פירוש שהוא שוטר ומושל אף שאין לו עבדים הוא שליט מבלעד, אמנם [אם אמר] מלך [הרין] אין מלך בלא שרים, אמנם הוא יתברך אינו כן, כי 'ה' מלך עולם ועד' (תהלים י טו) אף כי 'אבדו גוים מארצו' (סם). כי אין מלכותו צריכה להם. אי נמי 'שליטא' מלשון 'ליוסף הוא השליט' (בראשית מב ו), לרדות העם במקל ורצועה, וכדמתרגמין 'וכי יכה איש את עין עבדו [או את אמתו] וגו' בשבט' מתרגמין 'בשליט', ואתא לאשמועינן שצריך שגדע שהוא בעל היכולת, וזאת דין ואית דין להעניש העובר. ואומרו 'עילאה', לאשמועינן שחובה עליו להאמין גם כן שאע"פ שיש שלטונים ושרים למעלה, הוא שליט גבוה על כולם. 'דאיהו רבון עלמא וברא עלמין', פירוש מצד שהוא 'רבון עלמא' זה התחתון, ומשגיח בו מצד שליטתו עליו כרצונו, משם ראה שהוא 'ברא עלמין כלהו', כי נדע דבר זה מהמאוחר אל המוקדם.

ובדמשק אליעזר ביאר, שידיעת ה' בכללות, היינו האמונה בהשגחה פרטית בכל פרטי העולמות: 'בכללא', ראשית ידיעת הש"ת יזמם וליה בלי הפסק כלל וכו', לידע שאפילו עולם העשיה אין עולם הפקר חס ושלוש, אלא דייקא הקדוש ברוך הוא הוא השליט ומושל על כל תנועה ותנועה בכל פרט ופרט, והוא בהשגחה פרטית חס וטוב והן לביש, 'וברא עלמין כלהו' מרזם עולם אצילות עד סוף תחתית התהום בכללות ובפרטות, 'שמאי וארעא וכל חיליון' שהם מלאכים ושרפים וחיות ואופני הקודש, 'ודא איהו בכללא' זהו כלל ידיעת ה' יתברך.

ורא עוד בליקוטי לוי יצחק, שביאר דברי הוזהר על פי סוד. **ה. הרמ"ק** והגרא"י וז"ל הרמ"ק: והנה הכרת אלוה על שני דרכים. הא', בכלל והיינו לידע שיש אלוה משגיח כאשר נבאר. הב', לידע על מצויאות התהום בכללות ובפרטות, 'שמאי וארעא וכל וכל הענין הנכלל בסוד סתרי הקבלה, כי כל המוסיף מוסיף בידיעת האלוה והכרת מציאותו, וזהו שאמר 'כלל ופרט'. וכו'. ואחר שיעמיק בתורה, יעמידוהו על פרטיות הדברים האלו, במציאות האלוה, ומציאות ספירות, ובדרך התשלשות המדרגות מכוח, וכל סתרי מעשה בראשית האלוה למעשה מרכבה, וזהו שאמר 'וסופא דכולא בפרט'.

וז"ל הגרא"י: 'וסופא דכלא בפרט' כו', רצונו לומר סוף של כל המצוות, אחר שיעסק בכולם [בכל המצוות], כמו שאמר לקמן

ג. הראשונים נחלקו אם מצות האמונה במציאות הבורא נכללת בתרי"ג המצוות, ומהי גדר מצוה זו. הרמב"ם (ספר המצוות מצוה עשה א) כתב: **המצוה הראשונה** היא הצייו אשר ציונו להאמין האלוהות, והוא שנאמין שיש שם עילה וסיבה הוא פועל לכל הנמצאות, והוא אמרו יתברך 'אנכי ה' אלהיך' (שמות כ ב) וכו', כי 'אנכי ה', מכלל תרי"ג מצות, והוא ציוני באמונה כמו שבארנו. **וכתב** עליו הרמב"ן בהשגות לספר המצוות: ראיתי לבעל ההלכות שלא ימנה אותה מצוה בכלל תרי"ג וכו', והנראה מדעתו שבלעל ההלכות שאין מנין תרי"ג מצוות אלא גזירותיו יתעלה שגור עליו לעשות או מנעו שלא נעשה, אבל האמונה במציאותו יתעלה שהודיע אותה אליו באותות ובמופתים ובגילוי השכינה לעיניו, הוא העיקר והשורש שממנו נולדו המצוות, לא ימנה בחשבונן, ע"כ. [ובספר דרך מצותיך (לצמח צדק, מצות האמנת אלקות פ"א) מוכיח, שאף שהביא את דברי בה"ג, מ"מ הוא עצמו ס"ל כהרמב"ם. ועיי"ש עוד שהאריך לבאר גם את דברי הוזהר].

וכתב החרדים (ידיעת הבורא פ"א), כי מדברי הוזהר כאן מוכח שהאמונה במציאות הבורא היא מצוה, וז"ל: יסוד היסודות ועיקר הכל לידע שיש אדון יחיד קדמון בלי ראשית בלי תכלית, הוא המציא כל הנמצאים והוא משגיח בהם ומונהגם וקיומם וחיותם ממנו יתברך וכו', וזו היא המצוה הראשונה שציונו ה'. ובפרשת וארא ברעיא מהימנא אמר וידעתם כי אני ה' פקודא דא עקמאה דכל פקודין וכו' למנדע דאית שליטא עילאה דאיהו רבון עלמין כלהו' וכו'.

והארבנבאל (דוך אמונה פירקים ד-ו) כתב כי אף לדעת הרמב"ם אין המצוה על האמונה בעצם מציאות הבורא, ומי שלא קיים המצוה מורה בזה שהבורא נעדר חס ושלוש, אלא המצוה היא להאמין שהאל יתברך **שידענו מציאותו**, היא המציאות היותר ראשון והיותר שלם מכל המציאות [יעו"ש שהאריך בזה].

ד. ע"פ הרמ"ק והרא"י. וכתב הרמ"ק לבאר בפרטות את דברי הוזהר: והנה הכללות יכלול ששה דברים. א', 'לְמַנְדַּע' [- לידע שיש מציאות אלוה. הב', 'שְׁלִיטָא' על כל הנמצאים כולם. ג', 'עֵילָאָה', הסיבה היותר עליונה על כל הסיבות. הד', 'רְבֹן עֲלְמָא', אדון ורבון ומשגיח ולא עוב העולם ביד השרים והמולות חס ושלוש. ה', 'נְבְרָא עֲלְמִין', עליון ותחתון ש מאין. ו', שלא נאמין במעשה בראשית חיותו נמצא מוכח וזולת מוכח אלוה. המשל, המים טבעים לגדל גזם מוכח האלוה לא ממצויאותו. וזהו שאמר 'שְׁמַיָא וְאַרְעָא וְכָל חִילְיוֹן'. וכל זה היא ראשיתא דכולא ואמונה הקודמת לכל הבא ליכנס באמונת ה' ובתורתו.

וְכָל־לֵךְ וּפְרָט אִיהוּ רִישָׁא וְסוּפָא, רְזָא דְכָר וְנִקְבָּא בְּחָדָא, וְאַשְׁתַּכַּח

הַפְתָּר וְהַפְּבֹד

שהאדם עוסק בכלל ופרט אלו. כי ידיעת ה' בכללות, שהיא הכרת מציאותו, היא בבחינת שם הויה, כי שם זה מורה על מציאותו יתברך. וידיעת ה' בפרטות, שהיא ידיעת סדרי הנהגת הבורא, היא בבחינת שם אדני, כי שם זה מורה על שלטון השי"ת בעולם ובתחתונים! וְאַשְׁתַּכַּח

לאחר שביאר מהי מצות ידיעת ה' בכלל ובפרט, יבאר פנימיות ענין כלל ופרט.

וְכָל־לֵךְ וּפְרָט אִיהוּ רִישָׁא וְסוּפָא - וידיעות כלל ופרט אלו שהתבאר שהם ראשית הידיעה וסוף הידיעה, הם **רְזָא דְכָר** - שם הויה, ו**נִקְבָּא** - שם אדני, **פְּחָדָא** - המתייחדים כאחד על ידי

מקורות וציטוטים

ליה בפרט וכלל. ופירש ואמר 'איהו רישא וסיפא רוא דכר ונוקבא, כי התפארת ולמעלה הוא ראש עלמא דדכורא, והמלכות היא סופא דכל דרגין, ובריאת העולמות לא בראם התפארת כי

אם עם המלכות, וזהו הידיעה המוסלת עלינו לדעת ולהאמין.

וכעין זה כתב באמת לעיקב, וז"ל: **למנדע** וגו', פירוש וזאת המצוה היא לידע ולהכיר למי אנו עובדים, ולמי אנו מתחננים בכל יום ויום. וזהו 'בכלל' שהוא לועזר אנפין דאצילות הנקרא 'כלל', שהוא

שליט על כל בריאה יצירה עשייה והוא אדון כל ב"ע והוא

המוציאם והוא בראם, וזהו שאמר **למנדע דאית שליטא עליהם**,

שהוא זעיר אנפין דאצילות עליון על כל ב"ע, וברא ב"ע וכל

חייהם, וזהו שאמר **וברא עולמין** וגו'. וזהו שאמר **ודא איהו**

בכללא, פירוש וזה הידיעה הנכרת היא 'בכלל' שהוא זעיר אנפין

דאצילות הנקרא 'כלל' לפי שכולל בו כל האצילות שעתיק ואריך

אנפין ואבא ואימא דאצילות כולם מתלבשים בו בפנימיותו, והוא

כולל כל האצילות. ומה שאמר **וסיפא דזולא בפרט למנדע בכלל**

ובפרט, פירוש דיש ידיעה אחרת הנקראת 'פרט', שהיא המלכות

דאצילות הנקראת 'פרט', לפי שעל ידיה נגלים כל הספירות, ועל

ידה נפרטים ומתפרטים, מפני שהיא בסוף כל העשר ספירות

וכולם נפרטים על ידה. וזהו שאמר **למנדע ליה בכלל ובפרט**,

פירוש לידע ולהכיר וזעיר אנפין דאצילות הנקרא כלל, הוא

שליט ומושל בכל ב"ע, ומנהיגו על ידי התלבשותו במלכות

דאצילות הנקראת פרט וסוף העשר ספירות. ושניהם זעיר ונוקבא

דאצילות הם נקראים 'כלל ופרט', ונקראים 'ראש וסוף', וזהו

שארם **איהו רישא וסופא**. והם נקראים 'דכר ונוקבא', וכו'.

וראה עוד מה שכתב במחנה אהרן, וז"ל: 'שליטא עליהם דאיהו

רבון עלמא'. לכאורה הייתי סובר דרומנו באין סוף וכמו שכתב

הרמב"ם ז"ל בריש הלכות יסודי התורה (פ"א ה"א) לידע [שיש]

שם אלוה מצוי, כי זה ידיעה כללית. אכן אי אפשר לפרש כן, ו

דקאמר לקמן דכלל ופרט רוא דיה דכר ונוקבא נראה שרומנו

לועזר ונוקביה רוא דאדם, 'כי הוא אליהו ואנחנו עם מרעיתו

וצאן ידו' (תהלים צה ז). והכי דייק הלשון לקמן, דקאמר 'דאית לן

שליט דדיין' וכו', ולא קאמר 'דאית שליט דדיין'. ויש ראיות גדולות

לזה ממקומות הרבה המזוהר, ומריש ספר הקנה, ומרבנו בחי

פרשת שמות (ב כג) ופרשת דברים (ראה שם ב טו), ומכתבי האר"י

ז"ל (ראה שער מאמריו רשב"י על הקדמת ההוה א.א). ודבר זה צריך

תלמוד והתבוננת רב, כי למעלה זעיר ונוקביה שהם ג' ראשונות

אין לנו עסק בנסתרות, כי אם בבריה התיכון המכריח מן הקצה

בסמוך 'ולסוף ארבעין שנין דקא' כו'. 'בפרט למנדע ליה' כו', רצונו לומר, האיך אנהיג עלמא בכל מדה ומדה דליה, והן כל סתרי תורה. והוא סוף כל הלימוד והמצוות.

ובדמשק אליעזר ביאר, שידיעת ה' בפרט היא ההשגה שמשגים ממנו, 'הוא אין שיעור ואין ערך, כל אחד כפי דעתו הן והסתור, וכפי גודל נשמתו הטהורה, וכפי עבודתו להשי"ת מתוך תורה ומדות טובות ומעשים טובים'.

ובאשמורת הבוקר ביאר, שידיעת ה' בפרטות היא הידיעה שהקב"ה

משגיח בפרטות על האדם, וז"ל: 'מאי בכללא למנדע דאית שליטא

עליה וברא עולמין כלהו', והוא ראשון והוא אחרון, וכל זה הוא

כללא שהוא אדון על כלא והוא ראשון והוא אחרון. עם כל זה

עדיין לא ידענו שהוא משגיח על כל אדם ועל כל פרט ופרט,

דצריך האדם כמו שאמר הכתוב (וימיה לב ט) 'לתת לאיש כדרכו

וכפרי מעליו להגיד כי ישר ה'.' [וראה לעיל בדמשק אליעזר,

שהאמונה בהשגחה פרטית היא חלק מן מידיעת ה' הכללית].

ו. **בדפ"ר** ליתא 'פְּחָדָא', ונוסף בדפ"ר א"ע ע"פ דרך אמת לארצו"ל.

ז. **הרמ"ק** והגר"א. וז"ל הרמ"ק: בענין שמצוה זו דרך כלל סתם

הוא נעלם בסוד שם יהוה, וזהו שאמר 'רישא' - יהוה 'וסופא'

- אדני' 'דכר ונוקבא'.

וז"ל הגר"א: רצונו לומר ש'כלל' הוא עמודא דאמצעייתא [תפארת,

הכוללת את שש המידות מחסד עד יסוד] שהוא ראשית להשגה,

ו'פרט' הוא מלכות שהוא סופא דהשגה באצילות, וכן בכל

העולמות. והן [כלל ופרט] שבעת ימי הבנין שהם מנהיגים את

העולמות כידוע. שג' ראשונות [כתר חכמה בינה] הם 'הנסתרות

[לה' אליהו] (דברים כט יח), והן [שבעת ימי הבנין, הם] 'הנגלות

לנו' (שם) וכו' [ראה עוד מה שחובבא להלן בענין זה מדברי המחנה

אהרן]. 'דכר ונוקבא כחדא, רצונו לומר ע"י עסק דכלל ופרט.

ובדמשק אליעזר ביאר: כלל הוא דכר, ופרט הוא נוקבא. ובא

להורות שצריך בר ישראל לכוין בכל עשיתו לשם יחוד קודשא

ברוך הוא ושכינתיה, שהוא תפארת הכולל ששה קצוות,

ושכינתא היא פרט נקודה אחת ולית לה מגרמא כלום. ועל ידי

עבודת ישראל אז נותן זעיר אנפין למלכות כל הצטרכותה,

ונעשה יחוד הקדוש.

והרא"ג ביאר, כי עצם ידיעת ה' בכלל ופרט שביאר הוזהר בתחילה

היא ידיעת תפארת ומלכות, וז"ל: סוד התפארת שהוא הכלל

מתייחד עם המלכות שהיא הפרט שהיא תורה שבעל פה שפורש

ומפרש כל כלל וכלל תלי תלים של הלכות, וזהו שאמר 'למנדע

בַּר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא דְאַתְעֶסַק בְּכַלְל וּפְרָט.

הַפְתָּר וְהַפְּבֹד

בַּר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא דְאַתְעֶסַק בְּכַלְל וּפְרָט – וּנְמַצָּא, כִּי עַל יְדֵי שְׁעוּסַק הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בִּידִיעַת ה' בְּכַלֵּל וּבִפְרָט, הוּא עוֹסֵק בִּיחּוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ שְׁהֵם בְּחִינַת דְּכַר וְנוֹקְבָא.^א

מְקוּרֹת וְצִיּוּנִים

בְּשׁוּרְשָׁא וְאוּרָה לִיַּחַד הִרְעִים וְהַדוּדִים לְהַמְשִׁיךְ חַיִּית מְחֻדָּשׁ וְאוּרָה תּוֹסַפַּת מִן אֹר אִין סוֹף עַל יְדֵי פְרִטֵי יְחִידִים לִיַּחַד בְּכַל תְּנוּעָה. זֶה נִקְרָא 'סוֹפָא', כִּי הַכְּלָלוֹת הוּא אֹר אִין סוֹף הַמְחִיָּה הַכֵּל, וְאַחֲרוֹן וְסוֹף שֶׁבְּכָלֹת הוּא שׁוּרֵשׁ אֵל כַּל הַפְּרִטוֹת עֶשֶׂר סְפִירוֹת. **וּכְלָל וּפְרָט הוּא רִישָׁא וְסוֹפָא**, רִזּוּ הִיסוּדוֹת דְּדְכַר וְנוֹקְבָא הֵם כְּלָלוֹת וּפְרִטוֹת, כִּי הִיסוּד עוֹלָה עַד אֹר אִין סוֹף וְנוֹקְבָא כְּלָל שְׂכוּלָל הַכֵּל וּמִתְיַחַד בְּפְרִט יְסוּד דְּנוֹקְבָא שְׁשֵׁם הַכֵּל נְפִרְטִין תְּבוּרָה שֶׁבְעַל פֶּה, וְאוּרָה אִין סוֹף הוּא דְקִשְׁרֵי לְהוֹן וּמִיַּחַד לְהוֹן בְּאַחֲדוּת. [יעוּן שֵׁם שְׁהֶאֱרִיךְ בּוֹה הֶרְבָּה. וְרָאה עוֹד בְּדַבְרֵי הַרְמִ"ז שְׁבִיאָר כִּי יְדִיעַת הַכְּלָלוֹת הִיא יְדִיעַת כְּתַר הָאֲצִילוֹת שְׁהוּא תַלְתָּ רִישֵׁין דְּאֲרִיךְ שְׁאִינֵם מוֹלְבִישִׁים ע"י פְּרֻצוֹפֵי אֹר"א וְזוּ"ן, ע"ש].

ח. הַגְרָ"ג, וְזוּ"ל: 'וְאַשְׁתַּכַּח בְּנֵשׁ כו', רְצוּנָה לומר בְּפִקּוּדָא דָּא הוּא עוֹסֵק בְּכָלֵל וּפְרָט שְׁהֵן דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּלָל תְּבוּרָה וְהַמְצוּוֹת כִּידוּעַ.

וְכַן בִּיאַר בְּאַמַּת לִיעֻבָּב, וְהוֹסִיף לְבַאֵר אֶת הַתְּנוּעָלָת הַנְּמוּשְׁכַת עַל יְדֵי יְדִיעַת ה' בְּכָלֵל וּבְפְרִט לְמַעְלָה וְלַמַּטָּה, וְזוּ"ל: 'וְאַשְׁתַּכַּח בְּנֵשׁ בְּנֵשׁ בְּחַיָּה עֲלָמָא דְאַתְעֶסַק בְּכָלֵל וּפְרָט', פִּירוּשׁ שְׁעַל יְדֵי שְׂדִיעַ וְיִכִּיר לְמִי עוֹבֵד וְלִמִי מִתְפַּלֵּל שְׁהוּא לְזַעֲרֵי וְנוֹקְבָא דְאַצִּילוֹת, עַל יְדֵי [זֶה] נְמוּצָא שְׁהָאָדָם בּוֹה הָעוֹלָם יָדַע וְהִכִּיר בּוֹרָאוֹ שְׁהֵם זַעֲרֵי וְנוֹקְבֵיהּ דְאַצִּילוֹת וְנִתְעַסַּק בּוֹה הָעוֹלָם לְהִכִּירֵם וְלַעֲבֹדֵם. שְׁאֵם אִינוּ יוֹדַע לְמִי יַעֲבֹד, אִיךְ יַעֲבֹדוּ כְּמוֹ שְׁאִמֵּר דוּד הַמֶּלֶךְ עִיָּה לְשַׁלְמָה בְּנוֹ דַע אֶת אֱלֹהֵי אֲבִיךָ וְעַבְדוּהוּ' (הִ"י א' כה ט). כֵּן גַּם כֵּן מִי שִׂדַע לְהִשְׁגֵי וְלְהִכִּיר לְמִי עוֹבֵד נְמוּצָא שְׁנִתְעַסַּק בּוֹה הָעוֹלָם בְּעַבּוּדַת זַעֲרֵי וְנוֹקְבָא דְאַצִּילוֹת הַנְּקֻרָאִים כְּלָל וּפְרָט וְנִתְעַסַּק לְעוֹבְדֵם וְלַמְשׁוֹךְ לֵהֵם בְּרֻכּוֹת, וְלְהַשְׁלִימָה בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת ע"י עַבּוּדוֹת וְמוֹעֶשֶׂה הַמְצוּוֹת יִהְיֶה מְכוּיֵן בְּכָל עַבּוּדוֹת וְמוֹעֶשֶׂה מְצוּוֹתֵיהּ לְהַשְׁלִים זַעֲרֵי אֲנַפְיָן בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת וְגַם לְמַלְכוּת הַשְׁלִימָה בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת. וְזוֹהוּ שְׁאִמֵּר 'אַשְׁתַּכַּח בְּנֵשׁ וְגו' דְאַתְעֶסַק בְּכָלֵל וּפְרָט'.

יבּוּזְהָר חִי בִיאַר לִשְׁטִיתוֹ שְׁהוּבָא לְעִיל שֶׁהַכְּלָל הוּא אִין סוֹף, וְזוּ"ל: 'וְבַר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא אֲתַעֲסַק בְּכָלֵל מִתְקַשֵּׁר בְּאוּר אִין סוֹף בִּידִיעָה וְאַמוּנָה שֶׁבְּכַל תְּנוּעָה אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְדוּבּוֹק בְּכָל רְגַע בְּחַיִּית אֹר אִין סוֹף, וְאַתְעֶסַק בְּפְרִט תְּבוּרָה וּמְצוּוֹת, וְכַל מְצוּהַ תְּלוּיָה בְּשׁוּרֵשׁ הַמְדוּת וְהַסְפִירוֹת.

וְהַרְא"ג, בִּיאַר, שְׁכָאן הוּא מְדַבֵּר מְקוּם ר"ח מְצוּוֹת עֶשֶׂה וְסַס"ה מְצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, שְׁהֵם בְּחִינַת כְּלָל וּפְרָט וְדְכַר וְנוֹקְבָא כְּמוֹ שְׁיּוּבָאֵר לְהֵלֵן בְּדַבְרֵי הַזֹּהַר, נְמוּצָא כִּי הַמְקִימִים עוֹסֵק בְּחִינַת כְּלָל וּפְרָט שְׁהֵם תְּפֹאֶרֶת וּמְלוֹכוּת.

וְרָאה בְּדַמְשֵׁק אֲלִיעוּר צִיּוּנֵי לְדַבְרֵי הַחֲסַד לְאַבְרָהָם (מַעֲיָן א' נה ו').

אֵל הַקְּצָה, אִנִּי רָאשׁוֹן סוּד הַבֵּית עֲלִיוֹן עַד אִנִּי אַחֲרוֹן מַלְכוּת סוּיִם הָאֲצִילוֹת הַפּוֹעֵלָת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְאִין בּוֹה קִיצוּץ ח"ן. וְחֲסָא אָדָם הָרָאשׁוֹן הִיָּה שְׁלַקָּה הַמְלוּכֹת לְבִדּוֹ, וְאִילוֹ לְקַחָה עִם תְּפֹאֶרֶת בְּעֵלָה, הַכֵּל כְּלוֹל בְּתִפְאֶרֶת הַנּוֹכַח לְעִיל, וְלֹא הִיָּה קִיצוּץ כְּלָל, וְכֵן הוּא הַמְצוּהַ כְּדַכְתִּיב (תְּהִלִּים ב' ב') 'נִשְׁקוּ בַר' וְכִמּוֹ שְׁאִמֵּרוּ בּוֹזְהָר (ח"ג) בְּלַק קִנְיָא ע"ב וְלַקְּמָן קִלְיָי ע"א וְכו'. וְהַדְּבָרִים עֲמוּקִים וְצִרְיָכִים הַקְּדוּמוֹת רְבוֹת אִשֵּׁר נַעֲלַמּוּ מַעֲיִנֵינוּ לְעַמּוּד עַל בְּרוּיִן שֶׁל דְּבָרִים בְּסִיבַת הַגְּלוּת וְהַעֲוֵן אִשֵּׁר גֶּרֶם לְהַסְתִּיר פְּנֵיו מִמֶּנּוּ, כְּדַכְתִּיב (דְּבָרִים לֹא יו"ה) 'וְאִנִּכִּי הַסְתֵּר אֶסְתִּיר', וְאִין לֵנוּ הַסְתֵּר פְּנִים גְּדוֹל מוֹזָה, 'עַד יִשְׁקִיף' (אִיכָה ג' ג') וְכו', אֲמַרְתָּ חוּ"ל (אִיכָר ג' פ). [וְזוּ"ל הַמְדַרְשׁ: רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן אָמַר, בְּשִׁלוּשָׁה מְקוּמוֹת מְצִינֵי רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ סְכוּן לְגֹאֲלוּהּ, וְכו', 'עֵינֵי נִגְרָה' (אִיכָה ג' ט), וְכַתִּיב בְּתַרְיָה 'עַד יִשְׁקִיף וְיֹרָא ה' מִשְׁמַיִם'].

מֵאִידִךְ בּוֹזְהָר חִי חוֹלֵק עֲלִיוֹן, וְבִיאַר בְּאֹפֵן אַחֵר אֶת דְּבָרֵי הַזֹּהַר, וְזוּ"ל: סוּד כְּלָל הוּא אֹר אִין סוֹף כּוֹלֵל הַכֵּל כְּסוּד שׁוּרֵשׁ הַחֲמוּשִׁים, וּפְרָט הֵם עֶשֶׂר סְפִירוֹת, וְדַרְךְ הַיְחוּדִים לִיַּחַד בְּכָל תְּנוּעָה בְּפְרִטוֹת לְעַבּוּד עַבּוּדוֹת שְׁתֵּהָא מִיּוֹחַדַת אִלּוּי לַה' לְבִדּוֹ. וּפְרָט הוּא הַשְּׁגָה עַל יְדֵי מַלְכוּת, כִּי שֵׁם וְדַרְךְ שֵׁם נְפִרְטִין הַדְּבָרִים לִיַּחַד עַל כֵּל פְּרָט וְכו', כֵּל כְּלָל הוּא הָאֲרוּת אִין סוֹף שְׁצִימְצָם עֲצֵמוֹ מְכַתְּרָא לְכַתְּרָא מְנוּרָא לְנוּרָא, וְהוּא כֵּל יוֹכֵל לְהִיּוֹת בְּמַדָּה וּסְפִירָה וְכו', וְאַמוּנָה קְבוּעַ בְּלִבְנוֹ, שֶׁכֵּל מַה שְׁאִמֵּר 'שְׁפַעֵי וְהוֹיָה' וְחַיּוּת, הַכֵּל כְּסוּד הָאֲרוּת אִין סוֹף בְּנִאֲצָלִים וְנִבְרָאִים וְנוֹצְרִים וְנַעֲשִׂים טְהוּרִים וְטַמְאִים, אֲפִילוֹ הַנְּהַגָה שְׁהוּא מְנוּחָה עֵתָה בְּעַת הַזֹּאת בְּגוֹלַת בְּהַסְתֵּרָה גְּדוֹלָה שְׁלֹא נְהִיָּתָה כְּמוֹהָ, וְהִרְשִׁיעוּ הִרְשִׁיעִים וְס"מ הִרְשִׁיעוּ גוֹבֵר מְאוּד וּמְטַעָה אֶת הָעוֹלָם בְּמַטְעֵי עֲלָמָא, אַעֲפ"כּ הָאוּר מֵאִיר בְּכָל הַיִּשְׂרָאֵל וּבְפְרָט בְּלֵב הַצַּדִּיקִים, וְהַכֵּל כֵּל פְּעוּלָה קְטַנָּה וְגוֹדֵלָה וְכֵל הָאֲרָה מוֹעֲטָת אוּ מְרוּבָה הַכֵּל מִן הָאֲרוּת אִין סוֹף שְׁאוּרֵי לְמַטָּה כְּמוֹ מַלְמֵלָה הוּא מְתַפְּשֵׁת מִמְּלַעַל עַד סוֹף כֵּל הַמְדִירְגוֹת בְּלִי שׁוּם שִׁינּוּי וְאִין שׁוּם תְּנוּעָה קְטַנָּה וְגוֹדֵלָה שְׁלֹא תְהִיָּה מְהֻאֲרוֹת כְּלָלוֹת אִין סוֹף אֵל כֵּל נְמוּצָא הַחַיּוּת, וְכַל חַיּוּת כֵּל הַנְּמוּצָאִים אִינוּ אֵלָּא מְהֻאֲרוֹת אִין סוֹף, וְהוּא מֵאִיר בְּהֵם וּמְחִיָּה אוֹתָם בְּאוּרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם הַשְׁתַּנּוּת, וְהוּא כֵּל יוֹכֵל אֹר הַמְאִיר לְכָל אֵל כֵּל אַחַד לְפִי מְדִירְגָתוֹ, כִּי יֵשׁ כְּמוֹ לְבוּשִׁים וְעֵנּוּם וְכו'. וְזוֹהוּ **לְמַנְדַּע לִיָּה לְקַב"ה בְּכָלֵלָא לְמַנְדַּע דְּאִיתִּי שְׁלִיטָא עֲלָאֵהוּ רְבוּן עֲלָמָא וְדָא אִיהוּ בְּכָלֵלָא**, שְׁאוּר אִין סוֹף הַנְּקֻרָא 'כְּלָלָא' מְחִיָּה אֶת הַכֵּל, וְאִין עוֹד, וְהַכֵּל בְּהַשְׁחַתָּה וּבְהַשְׁפַּעְתּוֹ. וְאַחַר כֵּן מְצוּהַ **לְמַנְדַּע לִיָּה בְּפְרִט** דַּרְךְ הַסְפִירוֹת, לִיַּחַד וְלַקְּשֵׁר וְלְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם אֹר אִין סוֹף מְחֻדָּשׁ עַל יְדֵי תְּבוּרָה וְמוֹעֲשִׂים טוֹבִים, לְיָדַע כֵּל מְצוּהַ